

Angående bildande av naturreservat å kronoegendomen
Ottenby, Mörbylånga kommun

Naturreservatets läge och beskaffenhet m m

Ölands södra udde är ett särpräglad mosaikartat samman-
satt område med sankt strandängar, alvarliknande marker
och lundpartier. Området är internationellt känt som
fågellokal och har överhuvud en betydande naturveten-
skapligt värde. Inom området finnes dessutom ett fler-
tal fasta fornlämningar, många av märklig beskaffenhet.
Huvuddelen av området tillhör Ottenby kronoegendom.
En hög och bred flismur, kallad Stora muren eller Karl
X Gustafs mur, bildar gräns för området i norr. Muren,
som har en längd av c:a 4,5 km, går tvärs över ön från
strand till strand i riktningen VNV - OSO. Den anlades
vid 1650-talets mitt som hägn för hjortarna i Ottenby,
vilket vid denna tid liksom ön i övrigt var en kunglig
jaktpark. Ottenby var ursprungligen klosteregendom och
sedermera frälsegods men indrogs av Gustav Vasa till
kronan och gjordes till kungsladugård. Egendomen är med
sina c:a 1 360 hektar öns största. Dess corps de logi,
uppfört 1803-04, är en stilren vitputsad tegelbyggnad
i två våningar under volmat skiffertak. Mangårdsanlägg-
ningen i övrigt är från 1700-talets slut. Till anlägg-
ningen hör en vacker park. Strax nordväst om denna ut-
breder sig öns största förhistoriska gravfält huvudsak-
ligen från vikingatiden. Österut ligger Ås kyrka, en
av de få bevarade medeltidskyrkorna av den för ön
karakteristiska fästningstypen. Söderut vid Kyrkhamn
finnes ett antal husgrunder, förmodligen rester av ett
medeltida fiskeläge, samt i anslutning därtill ruinen
av ett kapell från samma tidevarv, "Capella Beati
Johannis in Kyrkohafn". Strax öster om kapellplatsen
ligger en murad källa, den s k Rosenkinds källa. Längst
ute på den flacka sydspetsen reser sig det 42 m höga
fyrornet "Länge Jan", uppfört 1784-85 delvis med sten
från Kyrkhamns kapell.

De ur naturvårdssynpunkt värdefullaste delarna av
Ölands södra udde är belägna söder om det hjortstängsel,
som numera ersätter Stora muren. Reservatbildningen
har begränsats till detta område, vari bl a ingår
Ottenby lund, schäferiängarna, tokmarkerna och sydspet-
sens sträckplats. Av reservatbildningen berörda fastig-
heter är Ottenby 1:1 - 8:1, Ottenbylund 1:1 samt Skogs-
gårdsängen 1:1 (fyrplatsen). Naturreservatet, vars

20.11.1970

IIIR11-24-65

areal är c:a 995 hektar, har å bilagda karta (Bil 1) utmärkts med röd heldragen begränsningslinje.

Ottenby lund är ett lövskogsområde av övervägande parkkaraktär. Lundens areal är 224 hektar. "Ur syd-öländsk synpunkt måste Ottenby lund betecknas som stor-skog. Då den dessutom har ett mycket tilltalande utseende och tillhör en på Öland sällan sedd typ, är det naturligt att den skall betraktas som en stor sevärdhet och utgöra en omtyckt vallfarsort" (Richard Sterner). Trädbeståndet utgöres huvudsakligen av björk uppblandad med ek, asp eller al. I vissa delar av lunden finnes slätterängar med smärre trädgrupper och snår. I andra delar står träden glest och är tämligen jämt fördelade; här är parkkaraktären särskilt framträdande. Markfloran i lunden är utomordentligt rik med liljekonvaljen som dominerande inslag. Sterner betecknar lunden som en till största delen "liljekonvaljerik ängsbjörkskog". Andra allmänt förekommande växter är blodrot, ängskovall, ekorrbär, stenhallon och ängssyra. Spridda kraftiga bestånd av ormbunkar ger flerstädes omväxling åt markvegetationen. I hasselbusksnåren strax norr om gårdsvägen uppträder den utomordentligt vackra tistelarten brudborste (*Cirsium heterophyllum*), som enligt Sterner här har sin enda växtplats på Öland.

I lunden strövar ett 100-tal dovhjortar tillhörande en stam, som funnits på platsen sedan 1500-talet. Även rådjur, räv och mård förekommer. Lundens troligen landets tätaste bestånd av härmsångare. Här häckar dessutom mindre flugsnappare, sommargyllingen och turturduvan. Tillfälligt har lundsångaren varit synlig.

Schäferiängarna, landets största sammanhängande ängsmark med en längd av 5 km och en högsta bredd av 1 km, sträcker sig utmed hela östra sidan av lunden ända ner till fyrplatsen. Namnet syftar på den mer eller mindre omfattande fårdrift, som av ålder bedrivits här. Om ängarna skriver Sterner, att området är känt av botanisterna såsom den enda växtplatsen i landet för den egendomliga luddmållan (*Basia hirsuta*) och av zoologerna såsom en viloplats för ofantliga flyttfågelsskaror och häckningsplats för många intressanta vadare och simfåglar. Luddmållan var tidigare en vanligt förekommande strandväxt vid den stora bukten söder om lunden; numera är växten försvunnen från platsen men har enligt Sterner under de sista åren återfunnits på ett annat ställe närmare fyren. Troligen är emellertid arten numera utgången. Inom området häckar bl a stjärtand, svärta, ejder, gravand, strandskata, tofsvipa, större

20.11.1970

IIIR11-24-65

strandpipare, enkelbeckasin, storspov, rödbena, kärrsnäppa, brushane, skärfläcka, havstrut, gråtrut, fiskmåsar, silvertärna, sånglärka och ängsbiplärka. Området är rikt på hare, främst skogshare.

Tokmarken är ett relativt fågelfattigt område väster om lunden, beväxt med ölandstok och slån. I söder övergår området i en större sammanhängande enbuskmark. Fågelarter som påträffats här är främst buskskvätta, törnskata och höksångare. Även aftonfalk, blåkråka, rödhuvad törnskata och svarthakad buskskvätta m fl har observerats.

Strax norr om fyren inom ett av landets främsta sträckområden ligger Ottenby fågelstation, uppförd 1945-46. Verksamheten vid stationen avser att kartlägga fåglarnas flyttningar; den omfattar dels ringmärkning med tanke på återfynd, dels direkta observationer av fågelsträcken under dagtid från juni till oktober. Kunskaperna om fåglarnas häcknings- och övervintringsplatser samt sträckvägarna däremellan har på detta sätt undan för undan ökats. Det sammanhängande höststräcket upphör successivt under november; isläggningen liksom köld och oväder utlöser emellertid sträckrörelser vintern igenom. Efter den första perioden av mildväder är vårsträcket snart i gång; det upphör i juni, då höstens sydsträck redan börjat. Ragnar Edberg uppger att ingen annanstans i Sverige har hittills förekommit så många för landet nya fågelarter som vid Ölands södra udde och anför som exempel: 1941 ökenstenskvättan, 1952 rödhuvad törnskata och svarthuvad sparv, 1954 fältsångare, 1959 brandkronad kungsfågel och alpjärnsparv, 1961 ökensångare, taigasångare och långnäbbad beckasinsnäppa, 1962 vide-sångare, 1964 persisk näktergal samt 1965 korttålaräcka och rostsparv. År 1967 iakttogs bl a islom, vit och svart stork, praktejder, mindre skrikörn, ormörn, tre-tåig mås, alkekung, turturduva, blåkråka, härfågel, svarthakad buskskvätta, flodsångare, rödstrupig sångare, lundsångare, taigasångare, fältpiplärka, försärla, gulhämpling rosenfink, rostsparv och dvärgsparv. Totala antalet arter sedda på platsen t o m sistnämnda år var enligt Edberg 285.

Viss del av reservatområdet är för närvarande skyddad genom fridlysning. I kungörelse 25.5.1921 meddelade sålunda länsstyrelsen förbud vid vite att utan vederbörande kronoarrendators lov beträda "Ottenbylund söder om allévägen, schäferiängarne eller den s k södra marken". I kungörelse 28.7 samma år framhölls på förekommen anledning att vitesförbudet även avsåg olovligt beträdan-

20.11.1970

IIIR11-24-65

de av "samtliga till schäferiägarne hörande stränder och utanför liggande sandbankar inom kronoegendomens vattenområde". För området i dess helhet gäller dessutom utomplansbestämmelser samt förordnanden om strand-skydd och skydd för landskapsbilden. Ändamålet med reservatbildningen är att bereda områdets naturvärden ett mera effektivt skydd än vad som hittills varit möjligt.

De fasta fornlämningarna inom naturreservatet och södra udden i övrigt har å ärendekartan markerats med runmärken och punkter samt numrerats i anslutning till en särskild förteckning med beskrivning (Bil B). Beträffande fornlämningarna, till vilka även hör Karl X Gustafs mur, gäller fornminneslagens skyddsbestämmelser. Huvudbyggnaden på Ottenby med flyglar m m samt fyrtornet Långe Jan har upptagits i förteckningen över byggnadsminnesmärken enligt Kungl Maj:ts beslut 25.1.1935.

Fastighetsägare

Kungl Maj:t och kronan.

Ärendets handläggning

Sedan dåvarande domänstyrelsen väckt frågan om ändring av fridlysningsbestämmelserna för del av kronoegendomen Ottenby, föreslog dåvarande naturvårdsnämnden efter styrelsens hörande, att hela området söder om befintligt hjortstängsel skulle avsättas som naturreservat med vissa närmare angivna skyddsföreskrifter samt vård- och förvaltningsföreskrifter (skrivelse 6.8.1966). I p m 23.3.1970 har naturvårdsintendenten i länet i samråd med bland annat statens naturvårdsverk och jägmästaren i Kalmar revir framlagt ett modifierat förslag till sådana föreskrifter. naturvårdsverket, domänverket, sjöfartsverket, riksantikvarieämbetet och H K H Kronprinsens hovförvaltning, länsarkitekten och överlantmätaren befälhavaren för fo 18/16 samt kommunen och nuvarande kronoarrendatorn på Ottenby har yttrat sig i ärendet. Naturvårdsintendenten har avgivit särskilt yttrande i anledning av domänverkets synpunkter på skyddsfrågan.

Enär det område varom i ärendet är fråga främst på grund av sin betydelse för kännedomen om Ölands natur och djurliv, sin skönhet och i övrigt märkliga beskaffenhet bör särskilt skyddas och vårdas, förklarar länsstyrelsen med stöd av 7 § naturvårdslagen samt med upp-

20.11.1970

IIIR11-24-65

hävande av ovannämnda kungörelser 25.5 och 28.7.1921 området som naturreservat (Ottenby naturreservat) med de gränser, som utmärkts å härvid fogad karta.

För att trygga ändamålet med naturreservatet prövar länsstyrelsen med stöd av 8 och 10 §§ naturvårdslagen skäligt meddela följande föreskrifter beträffande området.

A Skyddsföreskrifter

I I fråga om rätten att förfoga över området skall gälla förbud att utan länsstyrelsens tillstånd

1. uppföra eller riva byggnad eller ändra befintlig byggnad för att tillgodose ett väsentligt annat ändamål än det, vartill byggnaden tidigare varit använd;
2. uppföra, borttaga eller väsentligen ändra mur, plank, brygga eller därmed jämförlig anordning;
3. inrätta upplag eller verkställa schaktning, fyllning, sprängning eller annan liknande åtgärd;
4. bedriva täkt;
5. anlägga väg eller framdraga mark- eller luftledning samt
6. använda kemiskt bekämpningsmedel.

Sagda förbud avser dock inte åtgärd, som vidtages i enlighet med vid B 2. här nedan angiven dispositions- och skötselplan för området.

II Allmänheten har att inom naturreservatet iakttaga följande.

Det är förbjudet att

1. annorstädes än å särskilt iordningsställda strövstigar under tiden 1.4 - 31.8 beträda de å ärendekartan med streckad svart linje avgränsade områdena utgörande dels Ottenby lund söder om allévägen ävensom markerna öster och söder därom fram till fyrplatsen, dels den s k västra reveln;
2. å annan tid uppehålla sig inom sagda del av lunden, när genom särskilda varningsskyltar meddelats, att jakt pågår;

20.11.1970

IIIR11-24-65

3. framföra motordrivet fordon annorstädes än å därför avsedda vägar;
4. parkera annorstädes än å särskilt iordningsställda parkeringsplatser;
5. skada eller borttaga fasta naturföremål eller ytbildningar;
6. skada eller borttaga växande träd, buskar eller växter, blomplockning härunder inbegripen;
7. jaga, döda, fånga eller skada vilda däggdjur eller fåglar eller deras ungar eller tillägna sig fåglars bon och ägg eller annorledes störa djurlivet;
8. medföra okopplad hund;
9. skada eller borttaga befintliga hägnadsanordningar;
10. tälta eller uppställa husvagn;
11. uppgöra eld;
12. skräpa ned med plåt, glas, plast, papper, avfall eller annat samt
13. på störande sätt utnyttja radio, grammfon eller liknande.

Vad sålunda föreskrivits skall i tillämpliga delar iakttagas även i samband med förfogandet över området men inte utgöra hinder mot vidtagande av åtgärd i enlighet med dispositions- och skötselplanen för området eller mot ringmärkning av fågel för fågelstationens räkning.

Förbuden vid II 1 och 2 gäller inte vederbörande krono- arrendator och hans anställda samt ej heller jakträtts- innehavaren och hans sällskap. Reservatets förvaltare åger medgiva undantag från förbudet vid II 1.

Förbudet vid II 7 och 8 avser inte utövandet av jakt- rätten inom området. Sistnämnda förbud utgör ej heller hinder mot användande av hund i samband med drift av får eller nötkreatur.

III Militära övningar må inte utan tillstånd av läns- styrelsen och reservatets förvaltare bedrivas annorstä- des än inom de delar av området, som nedan upplåtits härför.

B Vård och förvaltningsföreskrifter

1. Naturreservatet skall vårdas och förvaltas av domänverket eller den verket efter samråd med statens naturvårdsverk förordnar därtill.

2. För området i dess helhet skall upprättas en dispositions- och skötselplan, vilken för att bli gällande skall godkännas av såväl domänverket och naturvårdsverket som länsstyrelsen. Området skall vårdas och förvaltas i enlighet med sagda plan samt med beaktande av föreskrifterna vid punkterna 3 - 6 här nedan.

3. Områdets ängs-, alvars- och lundkaraktär skall såvitt möjligt bibehållas varvid dock förutsättes, att markanvändningen enligt gällande arrendeavtal respekteras.

4. Jakten inom området skall bedrivas i den omfattning reservatets förvaltare i samråd med hovförvaltningen bestämmer och bl a innefatta en lämplig årlig beskattning av hjortbeståndet.

5. Förvaltaren skall svara för iordningsställande och underhåll av strövstigar, parkeringsplatser och andra anordningar för att möjliggöra och underlätta allmänhetens utnyttjande av reservatet.

6. Reservatet skall genom förvaltarens försorg utmärkas på platsen i enlighet med naturvårdsverkets anvisningar i ämnet.

Den, som bryter mot föreskrift, som meddelats enligt 8 eller 10 § naturvårdslagen, kan dömas till dagsböter eller, om brottet är grovt, till fängelse i högst sex månader samt må förpliktas att ersätta kostnad, som föranledes av gärningen.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot sådan föreskrift äger länsstyrelsen vid vite förelägga honom att rätta vad olagligen skett. Överexekutor äger ock meddela handräckning för sådant ändamål.

För området meddelade särskilda förordnanden om strand-skydd och skydd för landskapsbilden upphör samtidigt härmed att gälla.

Om innehållet i detta beslut skall kungörelse i vederbörlig ordning utfärdas.

Besvär över beslutet kan anföras genom skrivelse

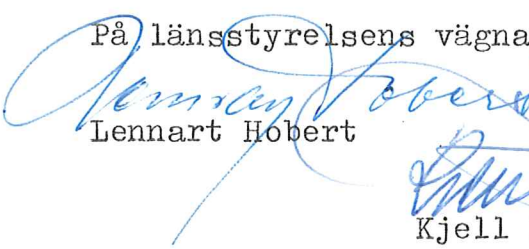
20.11.1970

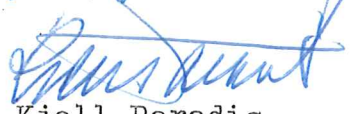
IIIIR11-24-65

till Konungen. Skrivelsen skall tillställas jordbruksdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2 och skall ha inkommit dit inom tre veckor eller, om menighet klagat, inom fem veckor från den dag klaganden fick del av beslutet.

Klaganden bör i besvärsskrivelsen tydligt ange beslutet eller foga detsamma till skrivelsen. Vidare bör klaganden meddela sin fullständiga adress.

På länsstyrelsens vägnar

Lennart Hobert

Kjell Paradis

Avskrift

Jordbruksdepartementet

Statens planverk

Statens naturvårdsverk rek mb

Domänverket:

1. Centralförvaltningen, naturvårdssektionen

2. Centralförvaltningen, fastighetssektionen

3. Distriktsförvaltningen

4. Revirförvaltningen

Vägverket

Sjöfartsverket

Riksantikvarieämbetet

Svenska Naturskyddsföreningen

H K H Kronprinsens hovförvaltning

H K H Prinsessan Sibyllas hovförvaltning

Länsarkitekten

Överlantmätaren

Landsantikvarien

Fo befälhavaren

Chefen för östra kustdistriktet

Skogsvårdsstyrelsen

Distriktslantmätaren i Ölands distrikt

Kommunen

Disponenten Sven Åsenius, Ottenby, Ventlinge

Ottenby fågelstation, Ventlinge

Arkivet

Naturvårdspärmen

Akten

Kartan i fotostatkopior till samtliga

— = Gröns for naturreservat

--- = *Tillandsia* 1.4-31.8

...R = Fast formulating

Skala 1:2000

Förteckning över fasta fornlämningar inom del av Ås socken, Öland. Nummer enligt riksantikvarieämbetets fornlämningsregister för den ekonomiska kartan. Granskad av G.A. Hellman 1941. Blad 3G 6h, 6i och 3G 7h.

- Nr 1. Område inom vilket ca 50 husgrunder äro belägna. Sannolikt rester av medeltida fiskeläge. Benämnes: Kyrkohamns fiskeläge.
2. Kapellruin, ca 25 x 13 m stor (Ö-V) Murarna ca 5 m breda. Yttre höjd 1,2-1,75 m. Inre höjd 0,5 - 0,8 m. Benämnes: Kyrkhamns kapell.
3. Husgrund, 8 m l, (N -S), 6 m br. Består av delvis ca 0,5-1,2 m st gråstenar.
4. Minnessten huggen i kalk. T-formad figur. Stenen är 10 cm tj och saknar inskrift. Terränguppgift: I gammal stenmur i betesmark invid stranden.
5. Stensättning, rektangulär, bestående av 6 resta granitstenar, ca 0,5 - 0,7 m h. Stensättningen är 12 m l och 5 m br. Terränguppgift: Kal betesmark nedanför landborgshöjden.
6. Stensättning, rund, ca 6 m diam, fylld, ca 0,2 m h. Kal betesmark nedanför landborgshöjden.
7. Stensättning, rund, ca 5 m diam, fylld, ca 0,15 m h. Grav? Kal betesmark.
8. Gravfält, bestående av 8 (+12) fornlämningar. Dessa utgöras av 1 stensättning av resta stenar, 1 domarring av klumpstenar och resta stenar, 1 säker och 9 osäkra bautastenar, 1 rest av stensättning, 4 jordblandade rösen, varav 1 är osäker fornlämning och 1 möjligen är kvarngrund, 2 högar och 1 rest av osäker hög. 3 av de sistnämnda 7 gravarna kraftigt förstörda genom grustäkt och kalkstensbrytning. Gravfältets utsträckning 300 x 50 m i N - S. Alvarmark med grustag och kalkbrott. 1250 m NNO om Ottenby gårds manbyggnad, V om vägen Ottenby gård - Degerhamn.
9. 1) Stensättning, rund, ca 6 m diam, fylld, ca 0,2 m h.
2) Stensättning, rund, ca 2 m diam, fylld, ca 0,25 m h. I mitten insänkning ca 2,25 m l, ca 1,0 m br och ca 0,1 m dj. Betesmark i kanten av alvaret. Nr 1 naturbildning?
10. Gravfält, bestående av 232 (+42) fornlämningar. Dessa utgöras av 143 högar, varav 26 osäkra fornlämningar, 2 jordblandade rösen, 20 rektangulära, 1 rund och 2 oregelbundna

Forts.

- Nr 10. fyllda stensättningar, 9 treuddar, 1 rest stensättning, 9 kantställda flisor i markytan, troligtvis utmärkande hållkistor, 12 kantställda kalkflisor, 27 bautastenar, 32 klumpstenar, varav 23 (11 resp. 12) bilda 2 oregelbundna stensättningar, de övriga utmärkta gravar eller äro rester av stensättningar. Inom området förekomma 16 förhöjningar i markytan, som kunna vara gravar. Landborgen. 100 m N om Ottenby gård, omedelbart V om vägen Ottenby gård - Degerhamn.
- 10a. Hållkista, ca 6,5 m l NNÖ - SSV, otydlig begränsning i V, gavelhållarna synliga ca 0,2 - 0,25 m h. NÖ långsidans kalkstenshåll synlig i ytan, N gavelhållen 1,6 m l, 0,2 m h, den Södra 1 m l.
11. Hög eller övertorvad stensättning, ca 8,5 m diam, ca 0,5 - 0,8 m h. I mitten grop, ca 2 m l, ca 1,25 m br och ca 0,15 m dj. Betesmark på landsborgsåsen sluttning mot V.
12. Stensättning, rund, 14 m diam, fylld, ca 0,35 m h. Fylln är plan, ytskadad ca 0,1 m dj. 13 - 14 m Ö om ovan synes intill varandra 2 kalkstensflisor, ca 0,5 - 0,6 m l. Terränguppgift: Hedmark.
13. Gravfält, bestående av ca 5 fornlämningar. Dessa utgöras 3 runda stensättningar, 3 - 4 m diam, fyllda, ca 0,15 - 0,2 m h. 2 rektangulära stensättningar, 11 x 5,25 och 12,5 x 6 m st. De äro fyllda ca 0,5 - 0,7 m h. Förbundna med varandra genom en ca 1,5 m br och ca 0,15 m h stensträng. 400 m V 10° S om Ottenby gårds manbyggnad, på båda sidor om stenmur, ca 20 m Ö om stranden.
14. Stensättning, rund, ca 9 m diam, fylld, ca 0,5 m h. Kantkedja av ca 0,4 - 1,2 m st stenar. Stensättningen är omgiven av en runt om löpande stensträng. Denna är ca 1,25 m br, ca 0,2 - 0,3 m h. Alvarmark. 450 m SV om Ottenby gårds manbyggnad, 275 m S om stenmur, 200 m Ö om strand.
15. 1) Hög (?) eller stensättning, ca 2 m diam, ca 0,5 - 0,6 m h. Grav? 2) Husgrund, ca 13 m l, ca 5,5 m br. Vallarna ca 1,0 m br och ca 0,1 - 0,15 m h. 3) Stensträngar, 2 st 900 m SV om Ottenby gårds manbyggnad, 180 m N om stenmur, 20 m Ö om raskanten vid stranden.
16. 1) Stensättning, rund, ca 9 - 10 m diam, ca 0,6 - 0,7 m h. 2) Jordblandat röse, 3) Husgrund, ca 11 m l, 5 - 6 m ^{bred} stor. 4) Husgrund, 11 m l, 5 - 6 m br. 1300 m SSV om Ottenby, 37 m Ö om raskanten vid stranden.
- 16a. Husgrund, ca 16 m l, 6 - 7 m br, vallarna ca 1 - 1,5 m br och 0,2 m h.
17. Stensättning, rund, ca 8 m diam, fylld, ca 0,3 - 0,35 m h.

- Nr 18. Gravfält, bestående av 5 fornlämningar. Dessa utgöres av 3 stensättningar, 4 - 7 m diam och 0,1 - 0,2 m h. 2 Kantställda kalkstensflisor. 1300 m S om Ottenby gård på båda sidor om vägen. På krönet av låg rygg, gående i riktning N - S. Betesmark.
19. Gravfält, bestående av 10 fornlämningar. Dessa utgöres av 2 resta flisor ("Kungsflisorna"), 1 kullfallen flisa, 1 kullfallen rest sten, osäker, 1 uppbruten hällkista samt några ca 5 mycket otydliga stensättningar. På krönet av ås i riktning N - S. Betesmark. 1500 m S om Ottenby gård, omedelbart Ö om vägen till Långe Jan.
20. Stensättning, rund, ca 10 m diam, fylld, ca 0,3 m h. På krönet av ås i riktning N - S. Betesmark. 1850 m S om Ottenby gård, på båda sidor om vägen till Långe Jan.
21. 1) Stensättning, rund, ca 6 m diam, fylld, ca 0,1 - 0,15 m h. 2) Stensättning, rest av, urspr. troligen rektangul. 1850 m S om Ottenby gård, på båda sidor om vägen till Långe Jan.
35. Stensättning, rund, ca 9 m diam, fylld, ca 0,35 m h. "Domarringen". Omedelbart NV om stenmur gående i riktning SV - NÖ. I Klockarängen.
36. Mur. Längd 4,5 km, går från strand till strand i riktningen VNV - OSO. Bredd vid basen ca 4 m, höjd ca 2,5 m, på några få platser delvis raserad, byggd av kalksten. Började byggas 1653 med "Dagswerken av Södra Motets Allmoge och förbrytare, hwilkas böter blifwit förwandlade till arbete", Ahlquist se nedan. Benämnes: Karl X:s mur. 1800 m NNO om Ottenby gård. Tidigare uppteckningar: C.Linné, Öländska Resan, Stockholm 1745 sid 82.
37. Odlingröse, vilket möjligen kan tänkas dölja en fornlämning.
38. Ottenby kungsgård. K-märkt på topografiska kartan.
39. Hög, rest av.

Rosenkinds källa något Ö om fornlämning nr 1.
(Omnämnt av Linné)

x A. Ahlquist, Ölands Historia och Beskrifning, I, Calmar 1822, sid. 193. Th. Engström, Öland, Kalmar 1903, sid. 240. Se vidare E.A. Aréen, Ottenby, Stockholm 1937, sid. 21.

Bestyrkes på tjänstens vägnar:

Pagge Bergman